

PS. ALLEHANDA OM VARJEHANDA

”Skolhygien” anno 1947

Med min svåger har jag en överenskommelse. När han röjer ut i bokhyllorna från sitt gamla föräldrahem får jag se allt med medicinsk anknytning innan det hamnar i containern.

Till julglögen kommer två häften som är »halvantika». Med gängse fackförsnävat sinne bläddrar jag i Kungliga Skolöverstyrelsens massiva verk »Skolhygien» utgiven 1947, där redan rubrikerna lockar till leende.

Kapitel IV, »Lärjungarnas psyke», inleds med ett avsnitt som handlar om »tillväxten i styrka och mod». Johan Landquist skriver om ungdomarnas krigiskt heroiska lekar, kamratliga flockbildning och dyrkan av äventyr och hjältar, och hur denna aktivitet kan länkas in så att eleverna förhåller sig disciplinerat i skolbänkarna.

I avsnittet om sexualundervisning framhålls att läkare och sköterskor »som äro anställda vid blindanstalter och dövstumskolor» bör ha blicken särskilt skärpt för de problem som det vaknande sexuallivet »kunna innebära för den ungdom som här växer upp». Man undrar vad författaren egentligen tänkte på?

Ett omfattande kapitel ägnas skolmaterielens hygien och skolbänken av-

handlas i detalj. Avståndet mellan skolbänkar bör ur smittosynpunkt inte understiga 40 cm konstaterar experter och menar därför att det ur medicinsk och pedagogisk synpunkt är en nackdel om skolbänkarna ställas samman två och två. Även på katedern har man hygieniska synpunkter och på en hel sida diskuteras om katedern bör stå på golvet för att ge jämlik kontakt med eleverna

eller upphöjd för att öka kontrollmöjligheterna.

Men påfallande framsynt är Lichtensteins avsnitt om magerhet och fetma, som fortfarande står sig 60 år senare: »Att vara klassens tjockis är som bekant inget avundsvärt. I detta sammanhang vill jag betona önskvärdenheten av en något finkänsligare behandling än den som kommer en del feta skolbarn till del, till exempel från vissa energiska gymnastiklärares sida. Hån är icke ett lämpligt medel, vare sig mot fetma eller mot andra avvikelser från det normala. En dylik behandling kan leda till att gymnastik och idrott för all framtid bli olustbetonade.»

Precis på detta vis försöker vi, om än i andra termer, argumentera när det gäller att skapa preventiva strategier inför den annalkande globala fetmaepidemin!

Lichtenstein konstaterar slutligen att sommarlovens barnkoloni missförstått sin uppgift, eftersom man mäter kolonins behandlingseffekt i det antal kilo som man lyckats göda upp de stackars barnen under sommarlovsvistelsen!

Stephan Rössner
Stockholm

Consultainment?

Från USA har vi lånat in begreppet »infotainment» för att beteckna företeelsen att nyheter och underhållning blandas, främst i etermedia. Jag tror att vi nu börjar få behov av en ny term för att etikettera de allt talrikare stå-upp-artisterna i konsultbranschen. Förslagsvis vill jag mynta ordet »consultainment».

Många läsare har säkert råkat ut för fenomenet på någon kurs eller konferens. Det är vanligtvis en medelålders man som föreläser, rapp i truten, säker i tajningen och med diaprojektorn fylld av tidningsklipp och skämtteckningar. Namedropping hör till: »När jag i förra veckan föreläste på ett stort industriföretag, sa just Percy till mig...».

Ämnet är alltid av den »mjuka» typen: ledarskap, mänskliga relationer, IT-revolutionens konsekvenser, ungdomens attityder, framtiden. Det sistnämnda temat har blivit allt vanligare, ju närmare vi har kommit år 2000. Förstå, det heter inte år 2000, inte ens millennieskiftet, utan Y2K. Uttalas oaj-to-kaj och signalerar att man hänger med i de globala trenderna.

Budskapet är ofta oroande. Utvecklingen går rasande fort, och fyrtyrtalisterna (som vanligen är i majoritet i auditoriet) riskerar att bli hopplöst akterseglade. Det gäller att haka på IT-revolutionen, använda båda hjärnhalvorna, vänja sig av med tanken på fast anställ-

ning, tänka processinriktat, arbeta målstyrt i en flexibel nätverksstruktur m m (ta upp det som är speciellt relevant just för Dig i det efterföljande grupparbetet!) Som tur är har konsulten nu öppnat våra ögon, annars hade vi missat bussen hela gänget.

Visst kan sådant här vara underhållande före bastu, drink och middag. Men, vi måste vara klara över att vi betalar för consultainment. Med kompetens- eller verksamhetsutveckling har det inte så mycket att göra. Alternativet kan mycket väl vara Babben Larsson.

Ulf Schöldström
Sveriges läkarförbund